

Sygn. akt VII U 2071/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Ala Pilewska-Grabowska

po rozpoznaniu w dniu 04 kwietnia 2014 r. w Gdańsku

sprawy R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 16 sierpnia 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie .

Sygnatura akt: VII U 2071/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu R. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153 poz. 1227 ze zm.), tj. nieudowodnienie 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ nie zaliczył okresu zatrudnienia od 1 października 1975 r. do 13 marca 1976 r. oraz od 15 kwietnia 1980 r. do 30 czerwca 1993 r. w (...) – Spółdzielni Pracy (...) w S. i od 1 lipca 1993 r. do 31 grudnia 1998 r. w Spółdzielni Pracy (...) w K., ponieważ praca w szczególnych warunkach w w/w latach nie była wykonywana w portach morskich, o których mowa w dziele II wykazu B poz. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. i Zarządzeniu Ministra Transportu Urzędu Gospodarki Morskiej nr 24 z dnia 15 sierpnia 1983 r. (SP VIII 1/1840/4/83).

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji wskazując, iż w w/w spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a w uzasadnieniu powołał się na argumentację jak w zaskarżonej decyzji. Ponadto, organ rentowy podał, że w Zarządzeniu Ministra

Transportu Urzędu Gospodarki Morskiej nr 24 z dnia 15 sierpnia 1983 r. w wykazie B dział II podano, że prace w portach morskich wykonywano w Zarządzie (...), Zarządzie (...), Zarządzie (...), Przedsiębiorstwie Usług (...) w G., Przedsiębiorstwie Usług (...) w S. oraz w Zakładzie Usług (...) w K., ale nie wymieniono wśród nich Spółdzielni (...) ani Spółdzielni (...).

W piśmie procesowym z dnia 30 października 2013 r. ubezpieczony wskazał, że Spółdzielnia (...) ani Spółdzielnia (...) stanowiły przedsiębiorstwa pomocnicze, działające na rzecz portu w G., co wskazuje, że okres pracy w tych zakładach powinien zostać zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych. Ponadto, ubezpieczony wskazał, że wykonywał pracę wyłącznie w K., na które składały się skup, przeładunek, klasyfikacja oraz wysyłka ryb głównie do Centrali Rybnej w porcie morskim handlowym w G.. Dodatkowo Spółdzielnia funkcjonowała również jako skup ryb od rybaków indywidualnych, którzy mieli umowy kontraktacyjne z centralą rybną w G.; całość ryb była codziennie dostarczana do portu w G..

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony R. K., urodzony dnia (...), w dniu 4 kwietnia 2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach.

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

okoliczności bezsporne, vide: wniosek o emeryturę – k. 1-5 akt rentowych,

W toku postępowania przed organem rentowym początkowo ubezpieczony, według stanu na dzień 31 grudnia 1998 r., udowodnił 25 lat, 11 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

dowód: karta przebiegu zatrudnienia – k. 54 akt rentowych,

W związku z powyższym, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 16 sierpnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu R. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach.

dowód: decyzja z dnia 16 sierpnia 2013 r. – k. 54 akt rentowych, odwołanie – k. 2 akt sprawy,

Ubezpieczony w okresie od dnia 1 października 1975 r. do 13 marca 1976 r. był zatrudniony w Spółdzielni Pracy (...) na stanowisku pomocnika magazyniera magazynu rybnego.

dowód: świadectwo pracy z dnia 30 kwietnia 2000 r. – k. 19 akt rentowych, angaż z dnia 1 października 1975 r. – akta osobowe,

Następnie, od dnia 15 kwietnia 1980 r. do 30 czerwca 1993 r. ubezpieczony był zatrudniony w Spółdzielni Pracy (...) na stanowisku magazyniera – klasyfikatora ryb.

Początkowo ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku pomocnika magazyniera – robotnika przeładunkowego, od dnia 1 listopada 1980 r. na stanowisku robotnika przeładunkowego, a od dnia 1 lutego 1982 r. na stanowisku magazyniera.

Od dnia 1 stycznia 1985 r. do jego obowiązków na stanowisku magazyniera należało m.in. przyjmowanie ryb od rybaków oraz klasyfikacja tych ryb pod względem asortymentowym, jakościowym i wielkościowym w oparciu o obowiązujące normy oraz płukanie, ładowanie, przechowywanie ryb przygotowanych do wysyłki zgodnie z normami oraz dokonywanie wysyłki ryb.

Nadto, do zakresu obowiązków ubezpieczonego należało dbanie o stan i bezpieczeństwo magazynu, terminowe zgłaszanie do Zarządu zapotrzebowania na transport, prowadzenie ewidencji [przyjmowanych i wydawanych ryb oraz przydzielanie zadań dla podległych pracowników i prowadzenie kart pracy.

Następnie, od dnia 1 października 1985 r. ubezpieczony pracował na stanowisku klasyfikatora ryb, od dnia 1 czerwca 1989 r. na stanowisku magazyniera – klasyfikatora, od dnia 1 października 1989 r. na stanowisku magazyniera, a od dnia 1 września 1991 r. na stanowisku magazyniera klasyfikatora ryb.

W okresach od 25 maja 1982 r. do 30 września 1982 r., od 15 marca 1983 r. do 31 grudnia 1983 r., od dnia 1 stycznia 1986 r. do 31 grudnia 1986 r. oraz od dnia 2 stycznia 1987 r. ubezpieczony wykonywał dodatkowe prace na rzecz Spółdzielni, tj. na podstawie umowy zlecenia został zobowiązany do sprzedaży ryb z połowów własnych.

dowód: świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1993 r. – k. 22, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 29 czerwca 2009 r. – k. 33 akt rentowych, umowa o pracę z dnia 15 kwietnia 1980 r., umowa o pracę z dnia 24 grudnia 1980 r., angaż z dnia 27 września 1980 r. i z dnia 14 listopada 1980 r., angaż z dnia 25 kwietnia 1981 r. oraz z dnia 6 maja 1982 r., umowa o odpowiedzialności wspólnej z dnia 1 listopada 1984 r., zakres czynności z dnia 1 stycznia 1985 r., angaż z dnia 1 października 1985 r., angaż z dnia 27 czerwca 1989 r., angaż z dnia 1 października 1984 r., angaż z dnia 1 września 1991 r., umowa o odpowiedzialności materialnej z dnia 2 stycznia 1993 r., oświadczenie z dnia 15 marca 1993 r., umowy zlecenia z dnia 25 maja 1982 r., z dnia 10 marca 1983 r., z dnia 2 stycznia 1986 r., z dnia 2 stycznia 1987 r., aneks z dnia 21 sierpnia 1990 r. – akta osobowe,

Następnie w okresie od 1 lipca 1993 r. do 30 kwietnia 2000 r. ubezpieczony pracował na rzecz Spółdzielni Pracy (...) na stanowisku magazynier-klasyfikator ryb.

W 1994 r. przyznano ubezpieczonemu dodatkową premię w wysokości 1% wartości obrotu rybą na bazie. W pozostałym zakresie, obowiązki ubezpieczonego były tożsame jak w okresie zatrudnienia na stanowisku magazyniera.

dowód: świadectwo pracy z dnia 4 maja 2000 r. – k. 23, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 2 lutego 2009 r. – k. 32, akt rentowych, pismo z dnia 30 czerwca 1993 r., umowa o pracę z dnia 1 marca 1994 r., oświadczenie z dnia 1 marca 1994 r., pismo z dnia 1 marca 1994 r., zakres czynności z dnia 10 marca 1994 r., umowa o odpowiedzialności materialnej z dnia 10 marca 1994 r. – akta osobowe.

Ubezpieczony w powyższych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowisku magazyniera klasyfikatora ryb na łądzie w portach morskich.

dowód: zeznania ubezpieczonego – k. 33 (protokół CD) akt sprawy,

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy w aktach rentowych pozwanego organu oraz aktach osobowych ubezpieczonego, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Nadto, w zakresie charakteru pracy w spornych okresach, podstawę ustaleń stanowiły zeznania samego ubezpieczonego, ponieważ były spójne i logiczne, a nadto znajdowały potwierdzenie w treści zgromadzonego materiału dowodowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego R. K. nie jest zasadne i z tego tytułu nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają **łącznie** następujące warunki:

1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 6 pracownik, który w morskich portach handlowych oraz przedsiębiorstwach pomocniczych działających na rzecz tych portów, zwanych dalej "portami morskimi", wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w dziale II wykazu B, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) **osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat w czasie wykonywania tych prac lub zatrudnienia, do którego został skierowany stosownie do zalecenia lekarza,**

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy wymienionej w dziale II wykazu B.

W wykazie B – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale II (prace w portach morskich) pod. poz. 3 wskazano prace na stanowisku „**robotnika składowego przeładunków morskich**”.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Co prawda w niniejszej sprawie zostały wystawione ubezpieczonemu przez zakład pracy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych (k. 32,33 akt sprawy), jednakże stanowisko wymienione w świadectwach wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie odpowiada stanowiskom wpisanym w świadectwach pracy ubezpieczonego ze spornych okresów. Podkreślenia wymaga, że warunkiem przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach nie jest przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy, ale wykonywanie pracy w szczególnych warunkach na stanowiskach wymienionych w załącznikach do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. , a wynik postępowania dowodowego ,w ocenie Sądu ,nie pozwala na stwierdzenie, iż praca ubezpieczonego jako magazyniera czy klasyfikatora ryb jest tożsama z pracą robotnika składowego przeładunków morskich wymienioną w cytowanych przez pracodawców przepisach resortowych .

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że brak było podstaw do uznania za zatrudnienie w szczególnych warunkach spornych okresów zatrudnienia ubezpieczonego w

Spółdzielni Pracy (...) od dnia 1 października 1975 r. do 13 marca 1976 r. i od dnia 15 kwietnia 1980 r. do 30 czerwca 1993 r. oraz w Spółdzielni Pracy (...) od dnia 1 lipca 1993 r. do 31 grudnia 1999 r.

Z treści zgromadzonej w niniejszej sprawie dokumentacji wynikało w niewątpliwie, że ubezpieczony był zatrudniony w w/w Spółdzielniach, kolejno w okresie od dnia 1 października 1975 r. do 13 marca 1976 r. na stanowisku pomocnika magazyniera magazynu rybnego, od dnia 15 kwietnia 1980 r. na stanowisku pomocnika magazyniera – robotnika przeładunkowego, od dnia 1 listopada 1980 r. na stanowisku robotnika przeładunkowego, od dnia 1 lutego 1982 r. na stanowisku magazyniera, od dnia 1 października 1985 r. na stanowisku klasyfikatora ryb, od dnia 1 czerwca 1989 r. na stanowisku magazyniera – klasyfikatora, od dnia 1 października 1989 r. na stanowisku magazyniera, a od dnia 1 września 1991 r. do dnia 30 czerwca 1993 r. na stanowisku magazyniera klasyfikatora ryb.

Ponadto, w okresach od 25 maja 1982 r. do 30 września 1982 r., od 15 marca 1983 r. do 31 grudnia 1983 r., od dnia 1 stycznia 1986 r. do 31 grudnia 1986 r. oraz od dnia 2 stycznia 1987 r. ubezpieczony wykonywał dodatkowe prace na rzecz Spółdzielni, tj. na podstawie umowy zlecenia został zobowiązany do sprzedaży ryb z połowów własnych.

Następnie w okresie od 1 lipca 1993 r. do 30 kwietnia 2000 r. ubezpieczony pracował również na stanowisku magazynier-klasyfikator ryb. W 1994 r. przyznano ubezpieczonemu dodatkowa premię w wysokości 1% wartości obrotu rybą na bazie. W pozostałym zakresie, obowiązki ubezpieczonego były tożsame jak w okresie zatrudnienia na stanowisku magazyniera.

Charakter pracy został także jednoznacznie ustalony w oparciu o treść zeznań samego ubezpieczonego, w których szczegółowo opisał, na czym polegała jego praca tj. wskazał, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowisku magazyniera klasyfikatora ryb na łądzie w portach morskich. Sąd dał wiarę jego zeznaniom, ponieważ były spójne i logiczne, a nadto korespondowały z treścią pozostałego materiału dowodowego w sprawie.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał, iż nie ulega wątpliwości, że w spornych okresach ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach na stanowisku wymienionym w wykazie B dział II poz. 3 w/w rozporządzenia tj. pracy robotnika składowego przeładunków morskich.

Należy również wspomnieć, iż Sąd podziela stanowisko, zgodnie, z którym zarządzenia resortowe nie stanowią źródeł powszechnie obowiązującego prawa, i stanowią jedynie pomocnicze akty prawa niższego rzędu oraz dokumenty dotyczące jedynie konkretnych zakładów pracy, do których odwoływali się poszczególni pracodawcy, wskazując w dokumentacji pracowniczej (świadczeniach wykonywania pracy w warunkach szczególnych) na rodzaje wykonywanej przez pracowników pracy. Kluczowym i podstawowym dokumentem w tym zakresie pozostaje cytowane powyżej rozporządzenie. Jednakże wykazy resortowe wydane na podstawie § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mają charakter informacyjny, techniczno - porządkujący, uściślający oraz mogą mieć znaczenie w sferze dowodowej, stanowiąc podstawę domniemania faktycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2012 r., I UK 403/11).

W związku z powyższym, pomocniczo wskazać należało na treść zarządzenia nr 24 Ministra – Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r. (SP VIII 1/1840/4/83), w którym w wykazie B stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, uprawniających do niższego wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytury i renty inwalidzkiej, w dziale II wskazano podmioty, do których zastosowanie miał wykaz stanowisk pracy w warunkach szczególnych, pomijając Spółdzielnię Pracy (...) oraz Spółdzielnię Pracy (...). Ponadto, pod poz. 3 wskazano prace robotnika składowego przeładunków morskich, którego, jak ustalono wyżej, ubezpieczony nie zajmował.

W związku z powyższym, Sąd zwrócił uwagę na treść działu IV (prace różne) poz. 4 (prace rybaków morskich), w którym wskazano podmioty, w których praca na stanowiskach wymienionych w pkt 1-14 była wykonywana w warunkach szczególnych. Po pierwsze, w wyliczeniu tym również nie znajdowały się jednak ani Spółdzielnia Pracy

(...) ani Spółdzielnia Pracy (...), a nadto, nie wskazano w nim stanowiska zajmowanego przez ubezpieczonego tj. magazyniera-klasyfikatora ryb.

Zauważyć należy także, że Spółdzielnia Pracy (...) została wymieniona w dziale IV (prace różne) poz. 4 (prace rybaków morskich) wykazu B – stanowiska, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach - stanowiącym załącznik do uchwały nr 80 Zarządu Centralnego Związku (...) z dnia 30 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości pracy. Niemniej jednak, wśród wymienionych stanowisk pracy w tym podmiocie, ponownie nie wskazano stanowiska zajmowanego przez ubezpieczonego tj. magazyniera-klasyfikatora ryb.

Reasumując, zdaniem Sądu Okręgowego ubezpieczony nie spełnił warunków niezbędnych do przyznania mu prawa do emerytury w wieku obniżonym.

W pierwszej kolejności Sąd uznał bowiem, że ubezpieczony nie osiągnął wieku emerytalnego 55 lat w czasie wykonywania pracy w warunkach szczególnych w portach morskich. Następnie, w ocenie Sądu, praca ubezpieczonego w spornych okresach zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) od dnia 1 października 1975 r. do 13 marca 1976 r. i od dnia 15 kwietnia 1980 r. do 30 czerwca 1993 r. oraz w Spółdzielni Pracy (...) od dnia 1 lipca 1993 r. do 31 grudnia 1998 r. nie mogła zostać uwzględniona do stażu pracy w warunkach szczególnych, a tym samym, stwierdzić należy, iż ubezpieczony nadal nie udowodnił, iż legitymuje się 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

W związku z powyższym, zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa i jako taka odpowiada prawu.

W konkluzji z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, orzekł jak w sentencji wyroku.

/-/ SSO Monika Popielińska